Nr 447. Kraków, Niedziela 28 Września 1913. Rok XXXII.

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	29 "	15 "	8 "	2 " 70 h.
z dwurazową	33 "	19 "	9 " 50 h.	3 " 20 "
w Państwie Niemieckiem	36 "	18 "	9 "	3 "
w innych państwach	48 "	24 "	12 "	4 "

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) wprost się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy" w Krakowie Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopensa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 8. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: He[illegible] Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Eytner & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile).
W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 4.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.
Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.
Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Akcya zapomogowa dla Galicyi.

(Telefonem).

Wiedeń, 28 września.

Obrady w sprawie akcyi zapomogowej zostały wczoraj zakończone. — Wieczorem zarówno marszałek, jak i namiestnik, prezes Koła i inni posłowie, którzy tu bawili, wyjechali z powrotem do kraju. Jest nadzieja, że energiczna akcya, wdrożona obecnie przez Koło polskie, będzie wydatna. Znamiennym jest fakt, który nie minął także bez wrażenia w prasie tutejszej i w kołach rządowych, że Rusini i Polacy obradowali wspólnie i prowadzą akcyę zapomogową wspólnie, oraz, że prezes Koła polskiego przemawiał wczoraj u premiera imieniem całego kraju. — Na podniesienie zasługuje ustęp rezolucyi, uchwalonej przez komisyę parlamentarną Koła polskiego w porozumieniu z Rusinami, w którym kładzie się nacisk na konieczność rychłego przywrócenia normalnego funkcyonowania Sejmu galicyjskiego.

Wczorajsze obrady komisyi parlamentarnej Koła polskiego nad rezolucyą kompromisową trwały do godz. pół do 2 po południu i miały przebieg bardzo ożywiony. Wniosek hr. Skarbka o starania w sprawie zwołania Sejmu galicyjskiego wprawdzie uchwalono, ale uchwałę tę później zreasumowano i postanowiono za zgodą wszystkich obecnych sprawę tę odroczyć do następnego posiedzenia.

Konferencya prezydyum Koła polskiego i prezydyum Klubu ukraińskiego u premiera hr. Stuergkha trwała przeszło godzinę. Prezes Leo wskazał na nędzę, spowodowaną w kraju przez katastrofy, która dotyka wszystkich mieszkańców kraju bez różnicy narodowości. Mowca obszernie przedstawił sytuacyę gospodarczą kraju, który po przesileniu gospodarczem dotknięty został tak straszną klęską elementarną. Akcya zapomogowa rządu musi też być odpowiednią do rozmiarów klęski i nie może być jednostronną, lecz powinna uwzględnić wszystkie warstwy ludności. Zastraszające liczby emigracyi w ostatnich miesiącach rzucają jaskrawe światło na obecne stosunki gospodarcze w kraju. Obok konieczności ustawodawczego uregulowania kwestyi emigracyi, wskazują te liczby na nędzę panującą w kraju i na brak zarobku.

Prezes Leo przedłożył następnie uchwaloną rezolucyę kompromisową.

Do wywodów dra Lea przyłączył się w zupełności poseł Kost Lewicki i również podniósł konieczność rozległej akcyi zapomogowej.

Hr. Stuergkh, który zajął życzliwe stanowisko wobec przedłożonych przez prezydya obu klubów życzeń, wyraził też zadowolenie, że zastępcy obu narodów postępują zgodnie.

Premier oświadczył też, że tuż po konferencyi z prezydyami obu klubów będzie miał naradę z bawiącym w Wiedniu węgierskim premierem hr. Tiszą, z którym omawiać także będzie szczegóły akcyi zapomogowej, będące w zawisłości także od rządu węgierskiego, zniżenia ceł importowych, ulg taryfowych, sprawę soli, sprawę wydania nowych listów zastawnych przez Bank austro-węgierski.

Wobec poruszonej kwestyi reformy wyborczej premier wyraził nadzieję, że może i w tej sprawie uda się zastępców obu narodów połączyć do wspólnej pracy.

Rezolucya kompromisowa.

Wiedeń, 28 września.

Uchwalona przez komisyę parlamentarną Koła polskiego rezolucya brzmi jak następuje: Komisya parlamentarna Koła polskiego po wysłuchaniu wyjaśnień, udzielonych przez członków rządu i namiestnika kraju co do przeprowadzonych dotąd zarządzeń oraz programu podjąć się mającej w dalszym ciągu akcyi ratunkowej stwierdza przedewszystkiem, że tegoroczna klęska elementarna, jaka dotknęła Galicyę wskutek powtarzających się wielokrotnie powodzi oraz kilkomiesięcznych ulewnych deszczów jest zupełnie wyjątkową swoimi rozmiarami i ogromem wyrządzonej szkody. Potęguje ją jeszcze okoliczność, że katastrofa ta dotknęła kraj po zeszłorocznej klęsce nieurodzaju i drugi rok już trwającem przesileniu kredytowem.

Wobec niezwykłych rozmiarów klęski komisya parlamentarna wyraża przekonanie, że jedynie systematycznie zorganizowana i praktycznie przy użyciu bardzo znacznych funduszów przeprowadzona akcya pomocnicza ze strony rządu, dla którego podtrzymanie dobrobytu największego kraju koronnego przedstawiać musi pierwszorzędny interes ogólno państwowy, uchronić może kraj cały od upadku.

Jako konieczną najniższą granicę udzielić się mającej pomocy finansowej ze strony państwa uważa komisya parlamentarna pomoc państwową w wysokości 16% urzędownie stwierdzonej szkody podobnie jak to miało miejsce podczas akcyi ratunkowej dla Tyrolu po klęsce powodziowej w roku 1882.

Akcyę ratunkową przeprowadzić należy zdaniem komisyi w następujących kierunkach.

A) Zarządzenia dla ogółu ludności:

1) Przywrócenie do dobrego stanu zniszczonych komunikacyj drogowych. Należy tutaj rekonstrukcya gościńców państwowych, dalej dróg krajowych, powiatowych i gminnych. Wymaga to udzielenia odpowiednich kilkumilionowych funduszów dla powiatów i gmin, oraz subwencyonowania krajowego funduszu drogowego.

2) Z powodu zniszczenia wielu robót regulacyjnych, melioracyjnych i zabudowań potoków górskich konieczną jest bezzwłoczna naprawa jeszcze w ciągu jesieni b. r., oraz przyspieszenie w ogólności więc począwszy od roku 1914 robót regulacyjnych na wszystkich rzekach wraz z zabudowaniem potoków dzikich, Powolny, niejednostajny tok robót jest zdaniem komisyi jedną z głównych przyczyn powtarzających się corocznie wylewów rzek i potoków.

Wkońcu wskazuje się na konieczność przyznania subwencyi na odwodnienie gruntów celem umożliwienia ich uprawy.

3) Ponieważ konieczne jest danie ludności sposobności do zarobkowania, niezbędnem okazuje się podjęcie i przyspieszenie budowli państwowych we wszystkich dziedzinach administracyi. Zwraca się przedewszystkiem uwagę rządu na przygotowane roboty kolejowe oraz liczne nie zaspokojone potrzeby administracyi w dziale budynków rządowych po miastach i miasteczkach.

4) Wstrzymanie egzekucyj podatkowych oraz wydatne odpisanie podatków z powodu klęsk elementarnych i braku zarobku.

B) Pomoc dla ludności wiejskiej.

1) W okolicach najbardziej dotkniętych klęską, gdzie grozi wprost głód ludności włościańskiej, należy przyjść z pomocą przez dostarczanie ludności środków żywności.

2) Właścicielom zniszczonych powodziami budynków mieszkalnych i gospodarczych udzielone być winny znaczniejsze zapomogi pieniężne dla odbudowy tych objektów.

3) Wobec braku zdrowego ziarna na zasiew ozimy i wiosenny dostarczoną być musi rolnikom odpowiednia ilość zboża po cenie normalnej. Uzyskać należy uwolnienie od cła zboża zagranicznego, wydatne obniżenie taryf przewozowych, oraz pomoc kredytową dla związków i stowarzyszeń rolniczych i patronatu kas Reifeisena, celem ułatwienia najbiedniejszej ludności nabycia tego zboża w dostatecznej ilości.

4) Aby przeciwdziałać skutecznie depekoracyi, koniecznem jest dostarczenie bardzo znacznej ilości zboża, grysu, kartofli i soli bydlęcej, względnie surowicy. W tym celu należy przyjść z finansową pomocą organizacyom rolniczym w kraju. Wydać zarządzenia magazynom wojskowym, a w razie potrzeby zakaz wywozu paszy. Sól i surowica powinny być w ilości potrzebnej dostarczone bezpłatnie.

5) Gdy właściciele zarówno włościańscy, jak średni, oraz dzierżawcy znaleźli się wskutek dwuletniego nieurodzaju, oraz przesilenia kredytowego w wyjątkowo ciężkiem położeniu, tak, że przymusowe sprzedaże się mnożą, niezbędnem się okazuje zorganizowanie odpowiedniej pomocy kredytowej w drodze uzyskania nadzwyczajnych kredytów dla centralnych instytucyj krajowych. Kredyty udzielane być winny na dłuższy termin i umiarkowanie oprocentowane, dla ludności włościańskiej zaś bezprocentowe za pośrednictwem instytucyj kredytowych lokalnych i powiatowych.

6) Niedostateczność źródeł zarobkowania w kraju, tudzież powtarzające się klęski elementarne wywołały w szerokich kołach ludności potrzebę szukania zarobku poza granicami kraju. Wzmagający się z tego powodu w sposób wprost zastraszający w ostatnich zwłaszcza latach ruch emigracyjny w Galicyi nakłada administracyi państwowej konieczny obowiązek przeprowadzenia systematycznej akcyi w kierunku otwarcia nowych źródeł zarobkowania w kraju, oraz bezzwłocznego wydania ustawy emigracyjnej.

7) Zagrożony brakiem pokarmu przemysł pszczelarski wymaga odpowiedniej pomocy.

C) Pomoc dla ludności miejskiej.

1) Przedewszystkiem należy dać ludności miejskiej możność zarobkowania przez przyspieszenie wszelkiego rodzaju budowli publicznych. O ileby projekta nie były wygotowane, powinien rząd zaangażować w szerszym zakresie techników prywatnych.

2) Gminom miejskim należy się pomoc finansowa na rekonstrukcyę zniszczonych dróg i gościńców.

Wiedeń, 28 września.

Po południu odbyła się u ministra skarbu Zaleskiego konferencya z dyrektorem Banku krajowego Steczkowskim i dyrektorem Biura patronatu Kas Raiffaisena posłem Stefczykiem w sprawie różnych ułatwień kredytowych dla spółek włościańskich i Kas Raiffaisena. Konferencya ta wydała rezultat zadowalniający.

Ulga taryfowa dla Galicyi.

Wiedeń, 28 września.

Pięćdziesięcioprocentowy opust normalnej taryfy frachtowej na kolejach państwowych i wchodzących w rachubę kolejach prywatnych, znajdujących się w zarządzie państwowym, a to od środków żywności artykułów rolniczych, kartofli, jarzyn, owoców strączkowych, paszy, pościółki, nawozu w obrocie do Galicyi będzie wprowadzonym ze względu na klęski elementarne w Galicyi z ważnością od 1 października b. r. aż do odwołania, a najpóźniej do 30 kwietnia 1914 r. Nadzwyczajna ta taryfa ma za cel zniżenie frachtu dla konsumenta. Aby uzyskać to udogodnienie, należy w liście frachtowym już przy nadaniu wypisać: „Fracht przeznaczony dla konsumcyi w Galicyi".

Bliższe postanowienia o tej taryfie będą podane w zeszycie „Dziennika rozporządzeń dla kolei i żeglugi", który się pojawi dnia 30 września. Poza tem galicyjskie dyrekcye kolei państwowych będą mogły przyznawać ulgi w razie interwencyi gmin w sprawie transportu zboża, mąki, węgla i opału, jeżeli materyały te przeznaczone być mają na bezpłatne rozdzielenie między ludność. Przewidziane są także udogodnienia dla przewozu ziarna, przeznaczonego na zasiew.

Zebranie obywatelskie.

Lwów, 28 września.

Wczoraj odbyło się tu z inicyatywy Polskiego Tow. Demokratycznego pod przewodnictwem r. Terenkoczego zebranie obywatelskie w sprawie klęsk elementarnych. Referowali pp. Battaglia i Feldstein. Uchwalono rezolucyę, wzywającą z całą stanowczością Koło polskie, aby wobec rozmiarów klęski elementarnej stanowisko swoje wobec rządu i t. zw. konieczności państwowych uczyniło zawisłem od rozmiarów pomocy, której państwo winno udzielić krajowi w jaknajwydatniejszej mierze. W końcu wezwali zebrani prezydyum Polskiego Towarzystwa Demokratycznego, aby rezolucyę tę przedłożyło prezydyum Koła polskiego, polskim ministrom i prezydentowi ministrów.

Nominacya marszałka kraju i jego zastępcy.

(Telefonem).

Wiedeń, 28 września.

„Wiener Zeitung" ogłasza nominacyę hr. Gołuchowskiego marszałkiem krajowym Galicyi, zaś biskupa Czechowicza jego zastępcą w przewodnictwie w Sejmie.

Nowy projekt reformy wyborczej.

Lwów, 28 września.

„Gazeta Narodowa" ogłasza:

Klub centrum uchwalił ostatecznie projekt sejmowej reformy wyborczej. Projekt ten został przesłany wczoraj nietylko prezydyum tych klubów, które brały udział w konferencyi w dniu 20 b. m. u marszałka krajowego, oraz tych klubów, z którymi klub centrum był w kontakcie i porozumieniu, ale także i do prezydyów wszystkich innych klubów polskich sejmowych. Klub środka porozumiał się co do głównych zasad projektu z grupą narodowo-demokratyczną.

Rusini otrzymują w tym projekcie co do liczby ruskich mandatów niemal wszystko to, co im nawet dawał projekt kompromisowy, ale w inny sposób, bez naruszenia podstaw polityki narodowego ustroju kraju.

Co się tyczy zapewnienia miejsc w Wydziale krajowym i w komisyach, otrzymują zupełnie to samo, tylko z wykluczeniem ruskiej kuryi nardowościowej w Sejmie.

W dalszym ciągu ogłasza „Gazeta Narodowa" następujące uchwały klubu centrum: W każdej kuryi rozdziela projekt mandaty między oba narody ściśle wedle liczby ludności. Zabezpieczenie mniejszości przeprowadza się w drodze proporcyonalności 2- i 3-mandatowej na wsi i w miastach — Wybór Wydziału krajowego, złożonego z 8 członków oprócz marszałka, przeprowadza się przez głosowanie posłów kuryi wiejskiej i z plenum Sejmu z zapewnieniem dwóch miejsc ruskich. — Dostosowuje się też postanowienia o komplecie do zmienionego składu Sejmu. Dla zabezpieczenia mniejszości narodowych wiejskich przy wyborze do Rad powiatowych opracowuje projekt ustawę o reprezentacyach powiatowych.

Dalej klub centrum polecił swojej komisyi przeprowadzenie rokowań z innemi stronnictwami co do tego, czy nowo tworzona 12-mandatowa kurya ma być powszechna, czy też uzupełniająca dla tych wszystkich wyborców, którzy nie głosują w kuryi cenzusowej. Kwestyę tę pozostawiono do rozstrzygnięcia rokowaniom między stronnictwami. — W drodze proporcyonalności zabezpiecza się w tej kuryi dwa mandaty ruskie, podczas gdy projekt kompromisowy dawał trzy mandaty w drodze katastru narodowego. Okręgi kuryi powszechnej miejskiej powstają przez łączenie szeregu okręgów kuryi cenzusowej miejskiej.

Co się tyczy przedstawicielstwa rękodzielnictwa, polecił klub centrum swojej komisyi przeprowadzić rokowania ze szczególnem uwzględnieniem dawniejszych wniosków, aby przedstawicieli tych wybierali prezesi i wiceprezesi stowarzyszeń rękodzielniczych.

W dalszym ciągu przedstawia „Gazeta Narodowa" obszernie cały projekt klubu centrum, wypracowany na podstawie referatów Kasznicy i Strońskiego.

Na wstępie wyszczególnia projekt zmiany zasadnicze w stosunku do projektu kompromisowego; a mianowicie: zabezpieczenie mniejszości narodowych przeprowadzono wyłącznie w drodze proporcyonalności z usunięciem katastru narodowego czy to dla mniejszości polskich na wsiach, czy ruskich w miastach.

Uwzględniono oprócz narodowych, także wyznaniowe stosunki w miastach i wprowadzono proporcyonalność wszędzie tam, gdzie ludność żydowska jest szczególnie silna. Wprowadzono proporcyonalność w kuryi wiejskiej także na zachodzie podobnie jak w ordynacyi wyborczej parlamentarnej.

Co się tyczy wirylistów projekt centrum nie wprowadza żadnych zmian w stosunku do projektu kompromisowego, zostawia 12 obecnych wirylistów i przewiduje trzynastego wirylistę, rektora przyszłego uniwersytetu ruskiego.

W kuryi wielkiej własności zostawia projekt centrum 44 mandaty, a nie dodaje 45 mandatu — ruskiego, jak to projekt kompromisowy proponował.

Następnie wyszczególnia projekt centrum zasady kuryi cenzusowej miejskiej i tak n. p. w Krakowie byłyby następujące okręgi kuryi miejskiej cenzusowej: Kraków — główna część miasta 4 mandaty na listę. Kraków: Kaźmierz, Stradom i część gmin przyłączonych 2 mandaty proporcyonalne. Kraków-Podgórze 1 mandat z uwzględnieniem ewentualnej umowy, jaka byłaby zawarta przez miasta Kraków i Podgórze w razie przyłączenia Podgórza do Krakowa. Razem t. z. Wielki Kraków miałby 7 mandatów.

We Lwowie zaś byłyby następujące okręgi kuryi cenzusowej miejskiej: Lwów: główna część miasta 5 mandatów na listę. Lwów: Krakowskie 2 mandaty proporcyonalne — Lwów: Żółkiewskie, Gródeckie wraz z Gródkiem Jagiellońskim i wszystkimi Rusinami miasta Lwowa razem 3 mandaty proporcyonalne. Razem miałby Lwów 10 mandatów. Cała kurya cenzusowa miejska liczy razem 47 mandatów, t. j. po przyłączeniu szeregu miast i miasteczek o 3 więcej, niż w projekcie kompromisowym. W tej ogólnej liczbie jest 6 mandatów ruskich w okręgach 3 mandatowych, podczas gdy w projekcie kompromisowym było 5 katastralnych.

W kuryi gmin wiejskich projekt centrum pozostawia tak jak projekt kompromisowy 99 mandatów, z tego 54 polskich (33 na zachodzie a 21 na wschodzie) i 45 ruskich (44 na wschodzie i 1 na zachodzie). W całej kuryi wiejskiej wprowadza się proporcyonalność, podobnie jak w ustawie parlamentarnej. Na zachodzie proporcyonalność jest dwumandatowa, na wschodzie zaś proporcyonalność jest dwumandatowa tam, gdzie ludność polska stanowi jedną trzecią część ogółu ludności, a trójmandatowa tam, gdzie ludność polska stanowi jedną czwartą część ogółu ludności.

Razem kurya wiejska liczy 99 mandatów: 54 polskich i 45 ruskich, a to na zachodzie w 17 okręgach 2-mandatowych, obejmujących 33 mandaty polskie i 1 ruski, razem 34 mandaty; na wschodzie w 13 okręgach 2-mandatowych (7 mieszanych i 6 czysto ruskich) i w 13 okręgach 3-mandatowych (12 z większością ruską i 1 z większością polską), razem 21 mandatów polskich i 44 mandaty ruskie.

Wybory proporcyonalne wprowadza się w tym projekcie w całej kuryi wiejskiej, w znacznej części kuryi miejskiej cenzusowej i powszechnej i w kuryi Izb handlowych, a to w okręgach 2-mandatowych lub 3-mandatowych, w których jednak każdy wyborca głosuje tylko na jednego posła. Podstawą proporcyonalności jest, że obaj względnie wszyscy trzej posłowie muszą być wybrani równocześnie. Zarazem ogranicza się ilość głosowań do dwóch, w razie jeżeli wybór odrazu nie nastąpi, a usuwa się trzecie głosowanie.

Projekt centrum sprzeciwia się tworzeniu kuryi średniej własności, złożonej z 8 posłów, proponowanej przez projekt kompromisowy. Zgodnie z projektem kompromisowym przyjmuje projekt centrum do zmiany ustawy wyborczej, ustawy gminnej i ustawy o reprezentacyach powiatowych, potrzebny komplet: cały Sejm mniej 42 posłów, tak, aby wielka własność nie była bez wpływu na tę sprawę. — Ale do innych zmian statutu krajowego konieczne są w obecnym stanie rzeczy, poprawki, według których wymagany jest komplet trzech czwartych. Propozycya ta jest wynikiem zwiększenia się ponad jedną czwartą liczby posłów ruskich, którzy mogliby sami wbrew całej większości polskiej nie dopuścić do zmiany statutu chociażby najpotrzebniejszej.

Projekt centrum zniża przeto komplet ten do dwóch trzecich, a większość Sejmu do trzech piątych obecnych.

Dalej porusza projekt centrum zabezpieczenie mniejszości narodowych przy wyborze do Rad powiatowych. — W sprawie tej klub centrum stoi na stanowisku, że jedynem załatwieniem tej sprawy jest uchwalenie nowej ustawy o reprezentacyach powiatowych jako iunctim z reformą wyborczą.

Wiedeń, 28 września.

We środę odbędzie się we Lwowie konferencya wszystkich trzech grup konserwatywnych w sprawie reformy wyborczej.

Nowa zawierucha bałkańska.

(Telegr. „N. Reformy".)

Wiedeń, 28 września.

Z powodu powstania Albańczyków i stworzonej przez to sytuacyi Austrya i Włochy zainicyowały wymianę zdań między mocarstwami, celem utrzymania w mocy uchwał konferencyi londyńskiej i wstrzymania okupacyi Albanii przez Serbię.

„W. Allgem. Zeitung" donosi, że Francya i Rosya oświadczają się także za utrzymaniem uchwał londyńskich.

Belgrad. Biuro prasowe serbskie w dłuższym komunikacie przeczy, jakoby Serbowie wywołali obecne zajście nad granicą. Serbia okazała życzenie utrzymania pokoju i szanowania woli wielkich mocarstw najlepiej przez natychmiastową demobilizacyę po wojnie.

Belgrad. Z powodu wielkich przewozów wojska ruch osobowy na kilka dni będzie wstrzymany.

Salonika. Ze względu na położenie w Albanii zezwolił rząd grecki na transporty wojsk serbskich przez Salonikę.

Naprężenie grecko-tureckie.

Ateny, 28 września.

Potwierdza się, że rokowania grecko-tureckie postępują bardzo opornie i że sytuacya zaczyna być krytyczną. Rząd turecki wysunął znowu nagle kwestyę wysp Egejskich, co do której Grecya nie chce czynić żadnych ustępstw, oświadczając, że sprawa ta na podstawie uchwał konferencyi londyńskiej pozostawioną została decyzyi mocarstw. Zerwanie rokowań turecko-greckich zdaje się być prawdopodobnem, to też zarówno Turcya jak i Grecya gorączkowo się zbroją.

Paryż, 28 września.

Z powodu zaostrzenia się stosunków grecko-tureckich, król Konstantyn przerwał swój pobyt w Londynie i wraca natychmiast do Grecyi.

Mobilizacya w Grecyi.

Paryż, 28 września.

Agencya Havasa donosi z Aten: Ministerstwo wojny wydało rozkaz, aby wszyscy oficerowie, znajdujący się na urlopach lub w rekonwalescencyi, natychmiast udali się do swoich pułków. Minister marynarki wydał rozkaz, wzywający wszystkich rezerwistów, aby w przeciągu trzech dni zgłosili się do szeregów.

Mobilizacya w Małej Azyi.

Londyn, 28 września.

Dzienniki donoszą z Konstantynopola: W Małej Azyi powołano w szeregi wszystkich mężczyzn zdolnych do noszenia broni. Zarządzono ogólną mobilizacyę.

Paryż, 28 września.

Dzienniki donoszą z Konstantynopola: Trudności w rokowaniach grecko-tureckich wywołane zostały przez Enver beja, który chce zająć z powrotem Salonikę i zmusić Grecyę do oddania wysp Chios i Mitilene Turcyi.

Groźba wojny japońsko-chińskiej.

(Telegr. „Nowej Reformy".)

Londyn, 28 września.

Wiadomości z Nankinu wywołują tu wielkie zaniepokojenie. Obawiają się wybuchu wojny chińsko-japońskiej w najbliższych dniach.

Telegramy

z dnia 28 września.

Wiedeń. Nuncyusz papieski Scapinelli udał się na kilkomiesięczny urlop.

Budapeszt. Zmarł tu były minister spraw wewnętrznych hr. Geza Teleki.

Hr. Tisza na posłuchaniu u cesarza.

Wiedeń. Prezydent węgierskich ministrów hr. Tisza był dzisiaj przyjęty przez cesarza na audyencyi prywatnej w Schoenbrunnie, poczem złożył wizytę hr. Berchtoldowi, z którym konferował czas dłuższy. Po południu odjechał hr. Tisza do Budapesztu.

Rada ministrów odwołana.

Wiedeń. Zapowiedziana na wczoraj po południu Rada ministrów została odwołana z powodu konferencyi premiera z prezydyum klubu ukraińskiego i Koła polskiego i z powodu konferencyi z premierem węgierskim Tiszą.

Sesya parlamentu.

Wiedeń. „Korrespondenz Austria" donosi, że szef gabinetu w rozmowie z marszałkiem krajowym Hauserem oświadczył, że mniemanie, jakoby parlament miał się zebrać dopiero z końcem października, nie jest słusznem. W obecnych rokowaniach z prezydentem Izby panów Sylwestrem rząd występuje za terminem pierwotnie przewidzianym między 15 a 20 października.

Zniesienie zakazu wywozu koni.

Wiedeń. Jak się dowiadujemy, wydany w listopadzie roku 1912 zakaz wywozu koni zostanie zniesiony z dniem 1 października 1913 r.

Przyjęcie chodorowskiej fabryki cukru do kartelu.

Wiedeń. Nowo założona w Galicyi fabryka cukru w Chodorowie przyjęta została po długiej walce do kartelu cukrowego.

Cholera.

Budapeszt. Wczoraj zgłoszono z prowincyi 11 świeżych wypadków zasłabnięcia na cholerę.

Połtawa. (Pet. ag. tel.) Dotąd zachorowało 8 osób na cholerę, z czego zmarło 3.

Akademia rolnicza w Rosyi.

Woroneż. Otworzono tu pierwszą akademię rolniczą w Rosyi południowej.

Kronika.

Kraków, niedziela 28 września.

Kalendarzyk kościelny: Wacława m. Eustachyego.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 min. 36; zachód o godz. 5 m. 25, długość dnia godzin 11 min. 49.

Teatr miejski imienia Słowackiego: po południu: „Kościuszko pod Racławicami", wieczór: „Ruchome piaski".

Poranek ku uczczeniu ks. Piotra Skargi w teatrze miejskim o godz. 12 w południe.

Zawody piłką nożną („Cracovia" contra „Simmering") na boisku „Cracovii" o godz. 3·30 po południu.

Wieczór Skargowski. Staraniem krakowskiego Koła Tow. im. Piotra Skargi odbył się wczoraj wieczorem w sali Starego Teatru uroczysty wieczór ku czci Piotra Skargi. Wzięła w nim liczny udział publiczność oraz młodzież szkolna obojga płci. Na uroczystość przybył również książę biskup Sapieha. Na obszerny program wieczoru złożyły się: przemówienia, deklamacye i śpiew solowy oraz choralny. Całość wypadła niezwykle podniośle. Uroczystość zagaiła p. Zofia Korczyńska, poczem chór żeński odśpiewał hymn Krasińskiego: „Królowo polska, Królowo Aniołów". P. Jadwiga Strokowa przemówiła w dalszym ciągu na temat: Matka Polka a Skarga; Nastąpiła bardzo ładna gra na fortepianie p. Wandy Nowakówny, utalentowanej uczennicy prof. Lalewicza, efektowny, wysoce artystyczny śpiew solowy p. Stanisławy Dagmar-Paczowskiej, oraz ujmująca deklamacya p. Zdenki Topolnickiej. Wszystkie wykonawczynie obdarzono bukietami. Resztę programu wypełniły przemówienia p. Krystyny Zaleskiej o indywidualności Skargi a indywidualizmie dzisiejszym, Wizya ks. Skargi, utwór odczytany przez autorkę p. Maryę Ćeską, wreszcie chór żeński, który odśpiewaniem pieśni narodowych zakończył całą uroczystość.

Z teatru miejskiego. Przed obszerniejszem sprawozdaniem z wczorajszej premiery Piotra Choynowskiego p. t.: „Ruchome piaski", zaznaczyć trzeba, że utwór mimo jaskrawości i nazbyt może brutalnego pomysłu, obudził duże zainteresowanie, jako dzieło, niosące zapowiedź talentu scenicznego.

Sztuka grana była bez przekonania, co znacznie osłabiło szanse jej powodzenia. Z pośród wykonawców wyróżnili się p. Łaszczkiewiczówna oraz p. Noskowski. Inne role znalazły wykonawców w pp. Siemaszce, Mihułowiczu i Miarczyńskim, którzy jednak nie zupełnie trafili w styl i ton swych ról.

Muzyka kościelna. W kościele św. Anny w czasie sumy śpiewać będzie p. Marya Korab-Lebenstein szereg utworów religijnych: 1) „Mascagniego" — Ave Maria", 2) „Faure'a" — Modlitwę, oraz „Adama" — „Wzniesienie duszy".

Na wystawę w Pałacu sztuk pięknych nadesłali w dalszym ciągu: Augustynowicz Aleksander akwarele p. t.: „Dziewczyna" i „Umizgi", Malczewski Jacek kompozycyę olejną p. t.: „Gdzie mój dom ulubiony". Na obecnej wystawie zakupiono w ostatnim tygodniu obraz Stefana Filipkiewicza „Kwiaty".

Z Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie. (Posiedzenie powakacyjne). Posiedzenie zwyczajne Towarzystwa odbędzie się w środę dnia 1 października o godz. 6 wiecz. w sali chem. Uniw. Jagiell. Na porządku dziennym wykład p. insp. Polla: „O pelargoniach najnowszej doby".

Z wystawy przeciwalkoholowej. Zarząd głównego „Wyzwolenia" i „Eleusis" zawiadamia, że zebranie członków komitetu wystawy przeciwalkoholowej odbędzie się dzisiaj o godz. 6½ w lokalu „Eleusis", Batorego 1, III.

Zjazd oświatowy młodzieży akademickiej. Z Tarnowa telegrafują: W dalszym ciągu obrad zjazdu młodzieży, wygłosili referaty: p. Błoński o wychowaniu obywatelskiem jako zagadnieniu pracy oświatowej", p. Ubma p. t.: „Społeczne i ekonomiczne przygotowanie młodzieży akademickiej", p. Sołtysik p. t.: „Praca oświatowa w Galicyi wschodniej". Nad referatem p. Uhmy wywiązała się obszerna dyskusya, w której zabierało głos szereg mowców. Obok delegatów przemawiał p. Studnicki, który wystąpił z krytyką galicyjskiego szkolnictwa ludowego i nawiązując do działalności T. S. L., wskazywał na nową fazę pracy, jaką rozpocząć winno.

Następnie zgłoszono szereg rezolucyj, które zgromadzenie uchwaliło. Zasadnicza zawiera w I części deklaracyę, określającą stosunek młodzieży akademickiej do zasadniczych problemów pracy oświatowej, w drugiej części dotyczy wychowania obywatelskiego młodzieży.

Referentem na walny zjazd T. S. L. wybrano p. Ulricha.

Krajowy Zjazd kupców chrześciańskich. W dniu dzisiejszym rozpoczynają się we Lwowie dwudniowe obrady krajowego Zjazdu kupców chrześciańskich. Ze względu na doniosłość spraw objętych programem Zjazdu, które mogą odegrać wielką rolę w rozwoju naszego kupiectwa na przyszłość, w obradach Zjazdu biorą również liczny udział przedstawiciele chrześciańskiego kupiectwa krakowskiego. Naczelne miejsce w obradach Zjazdu zajmą dwa postulaty: 1) Sprawa utworzenia gremiów kupieckich, oraz 2) sprawa dowodu fachowego uzdolnienia. Na dalszym planie pozostają sprawy zamykania sklepów o godz. 7 wieczorem, spoczynku niedzielnego, zawiązania Związku stowarzyszeń kupieckich, oraz używania języka polskiego w mowie i piśmie w handlach galicyjskich.

Odznaczenie. „Wiener Zeitung" ogłasza: Cesarz zezwolił, aby radcy dworu w najwyższym trybunale kasacyjnym i sądowym Józefowi Swaryczewskiemu a okazyi przejścia na własną prośbę w stały stan spoczynku wyrażono najwyższe uznanie za zawsze wierną obowiązkom znakomitą służbę.

Mianowania. „Wiener Zeitung" ogłasza: Minister spraw wewnętrznych zamianował starszych komisarzy powiatowych Michała Sowińskiego, Jana Gucklera, Józefa Stawskiego i Piotra Przybylskiego starostami a komisarzy powiatowych Stanisława Gawła i Romana Świtalskiego sekretarzami namiestnictwa.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 27 września.

NOWY HOTEL NARODOWY, własność dra Adamskiego ul. Poselska 22. (Gruntownie odrestaurowany. Parkiety, światło elektryczne, restauracya, łazienki i stajnia w miejscu. Pokoje o 1 łóżku od 1.80 do 5.50 K, z dwoma od 3.80 do 7 koron): Bolesław Wroński ze Lwowa, Adolf Wietrzyński z Mysłowic, Erwina Konieczna z Moszczenic, Józef Cichy z Górki (nad Wisłą), Helena Bayerowa ze Lwowa, dr Stefan Kramsztyk z Kołobrzegu, Irena Riccardi z Milano, Emil Zegadłowicz Wadowic, dr Aleksander Austern z Limanowej, Jan Nowotny z Krajowic, Jan Erlich, Gustaw Roscher, Wilhelm Lippert, Ferdynand Swatesch, Rudolf Krölling i Antoni Zaczek z Wiednia, Jan Winnicki z Brzeźnicz, Stanisławowie Szczurowscy z Mysłowic, Karol Znamirowski ze Lwowa, Marya Zdachowska z Będzina, Eleonora Zatorówna z Sanoka.

HOTEL BELVEDERE, ulica Basztowa l. 27, w pobliżu dworca kolej. (Pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu): Adw. dr E. Leewenstein z Muszyny, adw. dr Józef Dallet z Chrzanowa, prof. Witold prof. Witold Bunikiewicz z żoną ze Lwowa, por. Emil Bański z Oświęcimia, Józef Symon z Żytomierza, sędzia Leon Dejnicki, ze Lwowa, Władysław Widoch z Przemyśla, Władysław Warzecha z Grojec, Jordan Te lecki z Kijowa, Józef Sikorski z Piwoszczyna, Franciszek Mierniczek z Woli, Józef Müller ze Lwowa, Karol Heintze ze Zabrza (Śląsk Górny), Adolf Immerdauer z żoną ze Lwowa, Samuel Fränkel z Czerniowic, Regina Eichel ze Lwowa, Alfred Altar z Wiednia, Józef Kielmap z Warszawy, D. Brenner z Zabrza (Śląsk Górny), Franciszek Schneider z Drezna, Paweł Rhode, Karol Skernia, Franciszek Niesler i Paweł Sofka z Lipiny (Śląsk Górny), Leon Dym z Jarosławia, Franciszek Hryniewicz z Wilna, prof. Zygmunt Weimer z bratem z Nowego Sącza.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.

Rządca drukarni L. K. Górski.